

Innehåll

Småföretagsbarometern.....	2
Sammanfattning av konjunkturläget i Örebro län.....	3
Det ekonomiska läget och Örebro läns näringslivsstruktur	4
Småföretagsbarometern – Örebro län	6
<i>Sysselsättning</i>	6
<i>Orderingång</i>	7
<i>Tackat nej till order</i>	9
<i>Omsättning</i>	10
<i>Konjunkturindikatorn</i>	11
Lönsamhetsutvecklingen	14
Expansionsutsikter och hinder för expansion	16
Konjunkturrisiker.....	18
<i>Politiska risker</i>	19
<i>Personliga risker</i>	19
Appendix Finansiering.....	21
<i>Bankens lokala förankring och bemötande</i>	22

Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Underlaget för småföretagsbarometern utgörs av intervjuer med småföretag med minst en anställd och högst 49 anställda. Det är alltså företagens egen uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturindikator inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. I år är det 30 års jubileum för Småföretagsbarometern.¹ Denna gång omfattar undersökningen 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp på länsnivå. Vi kan således mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos rikets småföretag i samtliga län. De läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och diagram kan hämta hem materialet från Företagarnas hemsida.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Sparbankernas Riksförbund och Företagarna. René Bongard, Rebecca Källström och Daniel Wiberg (Företagarna) är författare till denna publicering. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små företagens stora betydelse för den svenska ekonomin.

Sparbankerna

Företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar minus procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

¹ År 2014 gjorde vi ett uppehåll med undersökningen, så värdena för år 2014 är interpolerade.

Sammanfattning av konjunkturläget i Örebro län

- **Småföretagskonjunkturen** i Örebro län har varit positiv sedan 2013. Länet uppvisar nu ett konjunkturindex något över riksgenomsnittet. Både industri- och tjänstekonjunkturen har förbättrats. Förväntningarna inför kommande år pekar på en fortsatt återhämtning.
- **Sysselsättningstillväxten** har minskat i Örebro län sedan 2013, men är fortfarande positiv. Minskningen beror på att tjänstesektorn inte anställer i samma snabba takt som vid tidigare mätning. Totalt sett ökar sysselsättningen i länets företag.
- Tillväxttakten för **orderingången** har försämrats och är nu i linje med riksgenomsnittet. Försämringen beror framförallt på en minskad orderingång till tjänstesektorn. Sammantaget i länet är det 29 procent av småföretagen som uppger en ökande orderingång, medan 4 procent anger en vikande orderingång. Båda sektorerna tror på en ökning av orderingången det kommande året.
- **Omsättningstillväxten** i Örebro län har ökat sedan 2013. Återigen är det industriföretagen i länet som drar utvecklingen. Förväntningarna inför kommande år är dock optimistiska.
- **Tillväxten av lönsamheten** i företagen i Örebro län har återhämtat sig efter åren med akut finanskris. Både industri- och tjänsteföretagen är relativt sett optimistiska om utvecklingen framöver vilket avspeglar återhämtningen i konjunkturen.
- Företagen i Örebro län upplever något bättre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Totalt anser 67 procent av företagen i länet att de har **goda utsikter att expandera** på sikt.
- Det främsta **tillväxthindret** hos småföretagen i Örebro län är bristen på lämplig arbetskraft. Mer än vart fjärde företag (26 procent) uppger detta som största hinder. Höga arbetskraftskostnader hamnar på andra plats med 19 procent av företagen som upplever detta som ett expansionshinder.
- Den största **konjunkturrisken** enligt företagen i Örebro län är den svenska ekonomiska utvecklingen. Men även den internationella konjunkturen och ökade lönekostnader utgör risker för länets företag. Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter upplevs som politiska risker av företagen i Örebro län.

Det ekonomiska läget och Örebro läns näringslivsstruktur

Under 2014 och i början av 2015 växte BNP och sysselsättningen i Sverige med stöd av växande inhemsk efterfrågan som i huvudsak byggde på stabil konsumtion. Sveriges exportsektor har dock haft en mindre positiv utveckling, samtidigt har efterfrågan gradvis förbättras därmed kommer investeringar och ökad export att bidra till att läget förbättras. Efterfrågan i Europa kan förväntas fortsätta att förbättras något, om ingen allvarlig störning inträffar.

Den tröga exporttillväxten har flera skäl. När det gäller geografisk specialisering har Sveriges exportföretag drabbats av de vikande marknaderna i flera av de viktigaste mottagarländerna i EU. Sveriges export är starkt beroende av de andra EU-länderna eftersom nästan 70 procent av den svenska exporten går till EU.

Sysselsättningen återhämtade sig snabbare i Sverige än i de övriga EU-länderna efter finanskrisen. Men eftersom arbetskraften växer har arbetslösheten legat fast på cirka 8 procent under flera år, och är särskilt hög bland lågutbildade unga. Arbetsmarknadsläget är därför speciellt bekymmersamt för grupper som står längre från arbetsmarknaden.

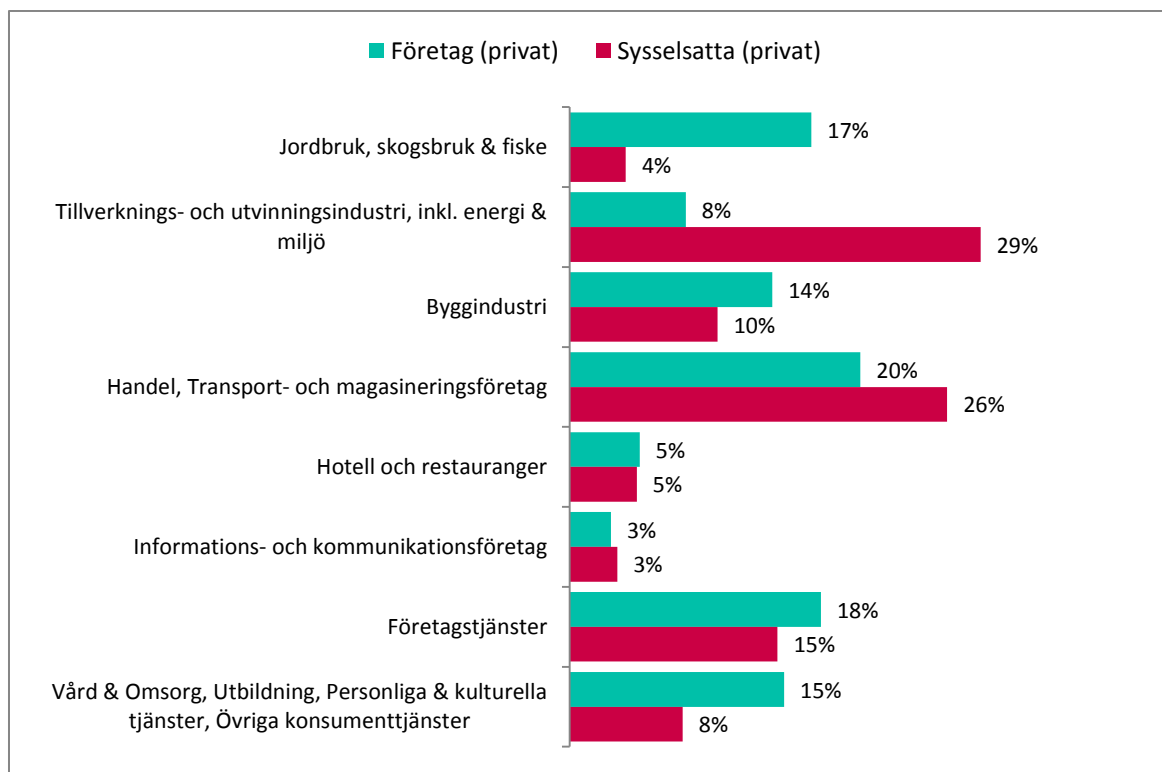
Läget i näringslivet kan alltså sammanfattas som något starkare. Konjunkturläget för tjänstesektorn bidrar positivt till uppgången, medan industrisektorn påverkar negativt. Sysselsättningen har sammantaget ökat och utvecklingen kan vara positiv framöver om inte något konjunkturhämmande inträffar. Även anställningsplanerna framöver är mer optimistiska än vid föregående mätning.

Tabell 1 Näringslivsstrukturen i Örebro län²

Örebro län	Företag	Arbetsställen	Sysselsatta
Totalt	12 495	15 734	124 150
Offentlig verksamhet	81	1 255	45 978
Övrig verksamhet	583	764	3 991
Privata företag	11 831	13 715	74 181
<i>andel privata företag av totala antalet</i>	94,7%	87,2%	59,8%
<i>andel småföretag av privata företag</i>	98,8%	98,7%	64,8%

² Statistiken avser företag med minst 1 sysselsatt person, år 2013. Med småföretag avses 1-49 sysselsatta. Källa: SCB

Figur 1 Fördelning av privata företag per bransch, antal företag och sysselsatta, 2013 (källa: SCB)

Småföretagsbarometern – Örebro län

Sysselsättning

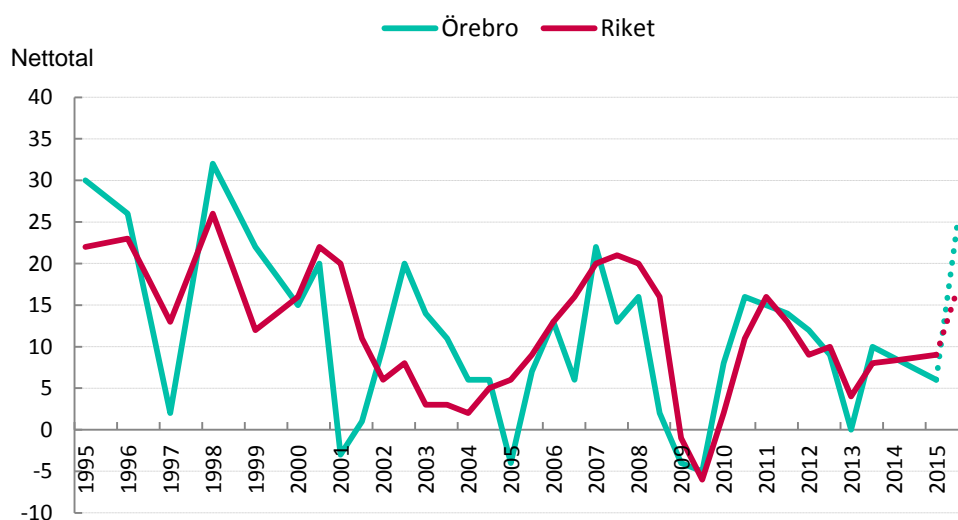
Sysselsättningsstillväxten har minskat i Örebro län sedan 2013, men är fortfarande positiv. Minskningen beror på att tjänstesektorn inte anställer i samma snabba takt som vid tidigare mätning. Totalt sett säger nästan var sjätte företag i länet (17 procent) att man har ökat sin personalstyrka medan 11 procent av företagen dragit ned personal. Nettotalet landar på 6, vilket något under nettotalet för sysselsättningsstillväxten i riket (9). Ett nettotal över noll betyder det att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Eftersom länet har ett positivt nettotal (6) innebär det att sysselsättningen totalt sett ökar i länets företag.

Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Personer som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder inkluderas också som sysselsatta. Ett alternativt mått är sysselsättningsgrad, vilken mäter andelen av den arbetsföra befolkningen som är sysselsatta.

Sysselsättningen är av stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen. Med fler i arbete kan vi producera mer och hushållens inkomster växer. Dessutom minskar statens utgifter bland annat genom att arbetslösheten kostar mindre samtidigt som skatteintäkterna ökar.

Figur 2 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Örebro län och riket 1995-2015

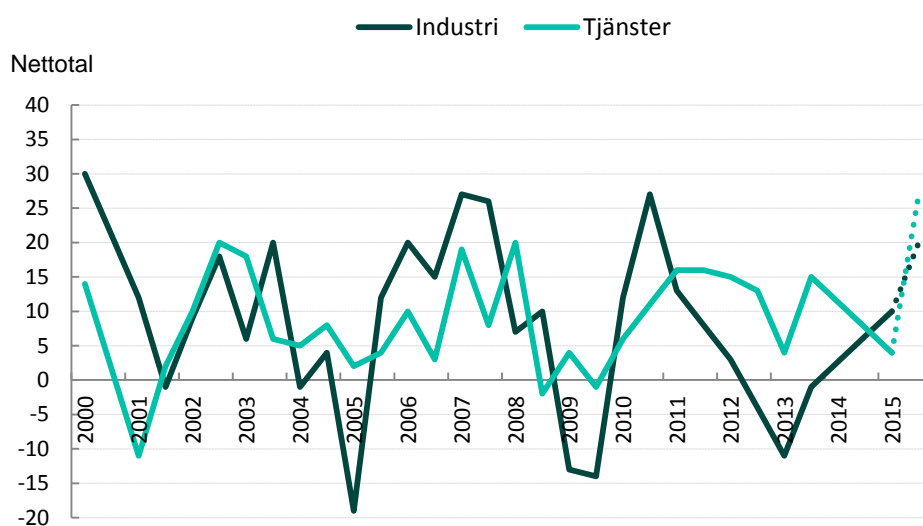

Inom industrisektorn har man börjat anställa igen och nettotalet hamnar nu på 10, vilket är strax under genomsnittet för riket (11). Inom tjänstesektorn har utvecklingen varit den omvända. Det är nu 15 procent av företagen som uppger att man ökat i personal medan 11

procent minskat antalet anställda. Det gör att man får ett netttotal på 4. Det är betydligt lägre än det netttotal på 15, som mätningen 2013 visade.

Förväntningarna framåt är optimistiska och företagen tror på en fortsatt ökad sysselsättning kommande året. Nettotalet förväntas ligga på 25 på ett års sikt, vilket över genomsnittet för riket (17). Båda sektorerna planerar att öka personalstyrkan.

Figur 3 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Örebro län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Orderingång

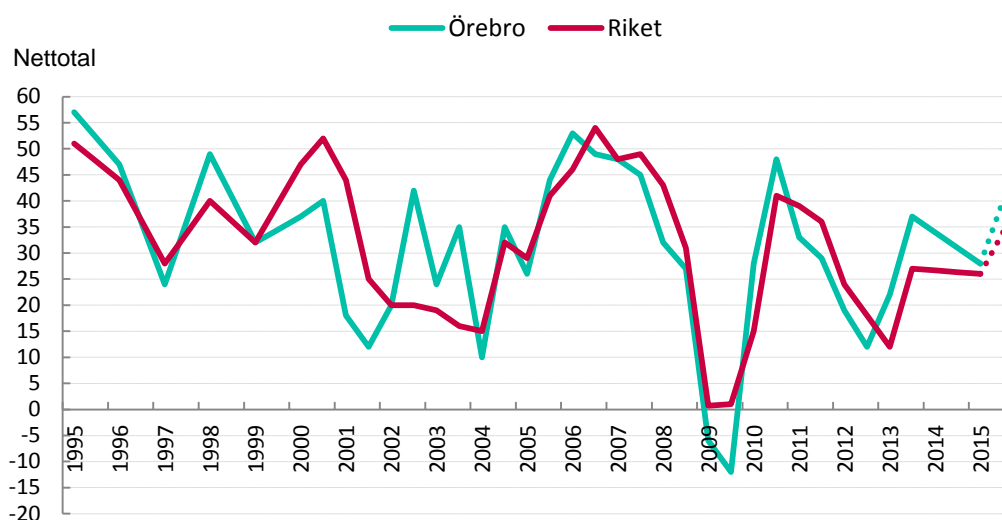
Orderingången för länets småföretag har utvecklats svagt sedan 2013. Tillväxttakten för orderingången i Örebro län har fallit men är i linje med riksgenomsnittet. Förbättringen beror framförallt på en ökad orderingång till industrisektorn. Sammantaget i länet är det 29 procent av småföretagen som uppger en ökande orderingång, medan 4 procent anger en vikande, vilket ger ett netttotal på 25. Detta kan jämföras med rikssnittet på 26.

Orderingång

Med orderingång menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period.

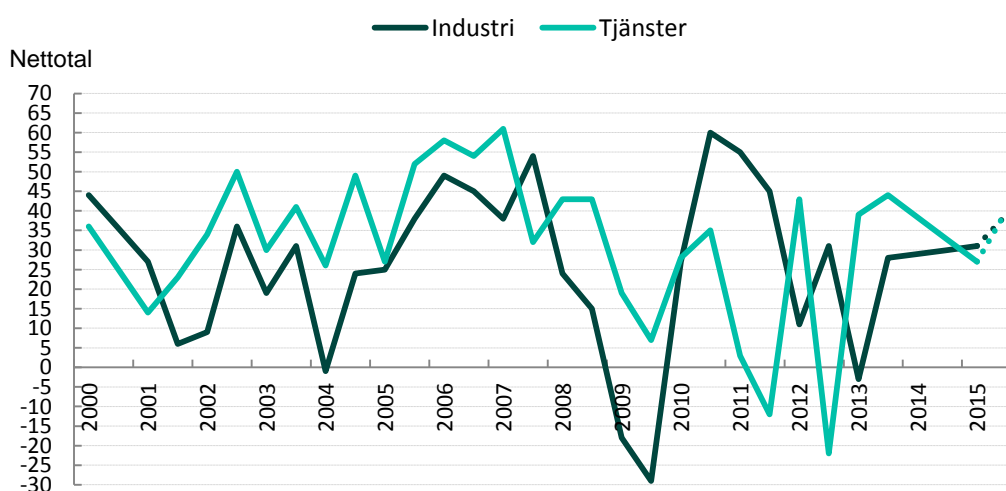
Figur 4 Orderutveckling (netttotal) i Örebro län och riket 1995-2015

Den ökade orderingen beror alltså främst på förbättrad ordergång inom industrin, som gått till ett netttotal på 31. Men trots en ökning redovisar 17 procent av industriföretagen i länet en sjunkande ordergång. Även konjunkturinstitutet finner i sina löpande mätningar under våren 2015 att företagen är mer negativa om storleken på kommande orderstockar och varulager samt att förväntningarna på produktionsvolymen har justerats ned.

Inom tjänstesektorn har nettotalet fallit från 44 till 27. Tjänstesektorn presterar därmed över rikssnittet, medan industrisektorn ligger i linje med rikssnittet. Tjänstesektorn tror dock på en relativt större ökning av orderingen det kommande året än industrisektorn.

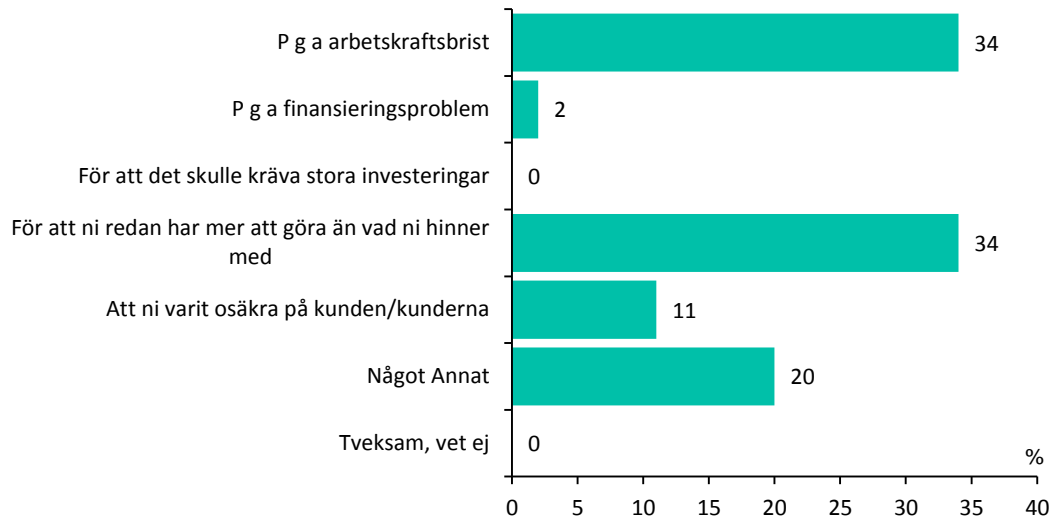
Figur 5 Ordergång (netttotal) i Örebro län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Tackat nej till order

Hela 42 procent av företagen i länet har tvingats tacka nej till order, under de senaste året. De huvudsakliga anledningarna är att företagen uppger att de redan har mer att göra än de hinner med (34 procent av de som tackat nej) samt arbetskraftsbrist (34 procent av de som tackat nej).

Figur 6 Tackat nej till order

Omsättning

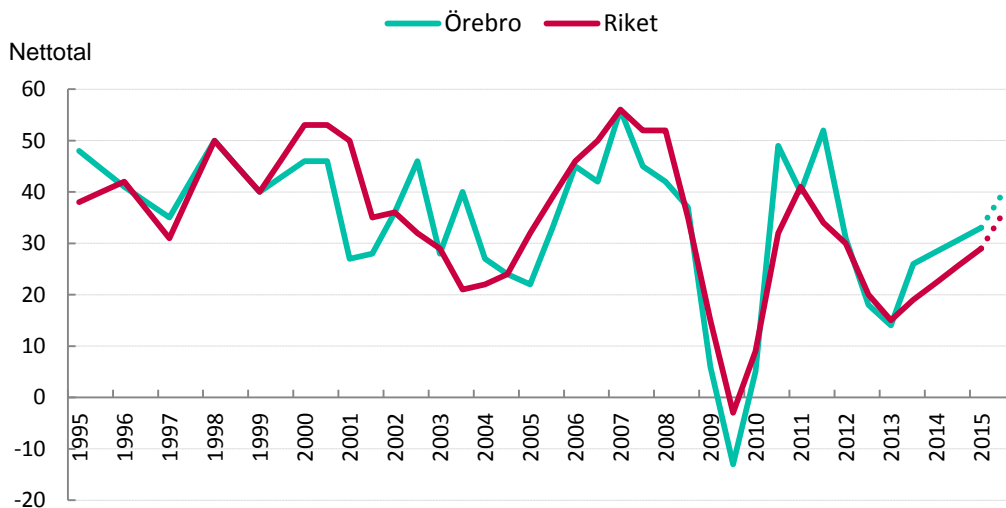
Omsättningstillväxten i Örebro län har ökat sedan 2013. Återigen är det industriföretagen i länet som leder utvecklingen. Nettotalet 33 är över landet i genomsnitt (netttotal 29). Förväntningarna inför kommande år är optimistiska. Totalt sett tror företagen i Örebro län på en omsättningstillväxt de kommande tolv månaderna som gör att nettotalet landar på 40, vilket även det är över nettotalet för riket i genomsnitt (36).

Omsättning

Ett företags omsättning är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

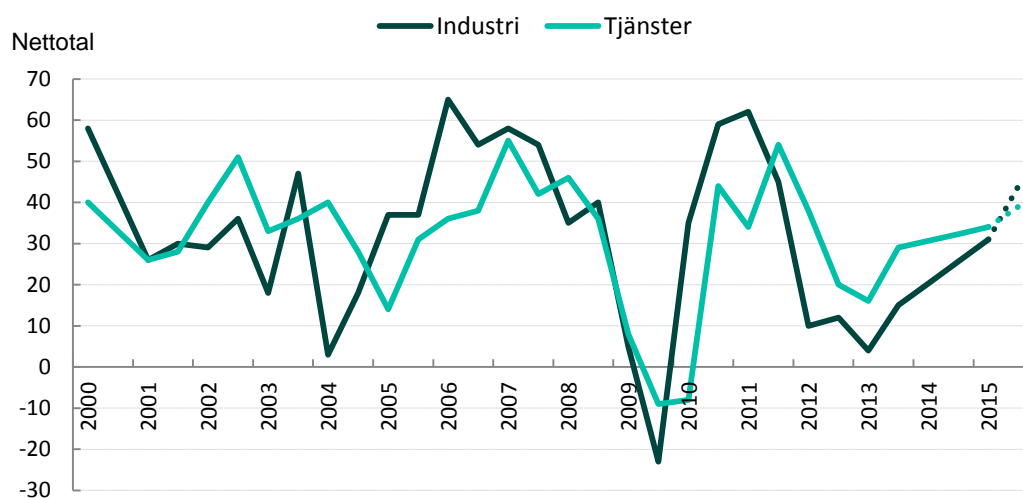
Resultaträkningen visar företagets intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Resultaträkningen visar alltså om företaget har gått med vinst eller förlust.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Örebro län och riket 1995-2015

Industrin har alltså upplevt en tillväxt i omsättningen och går från ett lågt positivt netttotal till ett netttotal på 31. Även om industriföretagen i Örebro län går bra så har tjänsteföretagen utvecklats relativt sett svagare. Nettotalet före tjänstesektorn i Örebro län är dock betydligt över riksgenomsnittet (34 jämfört med 28). Men inför det kommande året är industriföretagen relativt sett mer optimistiska än tjänsteföretagen.

Figur 8 Omsättningsutveckling (netttotal) i Örebro län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Konjunkturindikatorn

Nu har vi gått igenom utvecklingen av sysselsättning, ordergång och omsättning för länets småföretag. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. I 2015 års mätning är konjunkturindikatorn för länet 67, jämfört med rikets indikator på 64.

Sammantaget kan det konstateras att konjunkturen för småföretagen i Örebro län försämrades dramatiskt 2008- 2009. Från att år 2007 ha nått ett värde på cirka 103, bottnade index hösten 2009 med ett värde på -30.

Det är tydligt att botten är passerad och återhämtningen tros fortsätta under det kommande året. Konjunkturindikatorn spås stiga framöver, även om denna positiva utveckling kan vändas av en försvagad konjunktur i Sverige eller i vår omvärld.

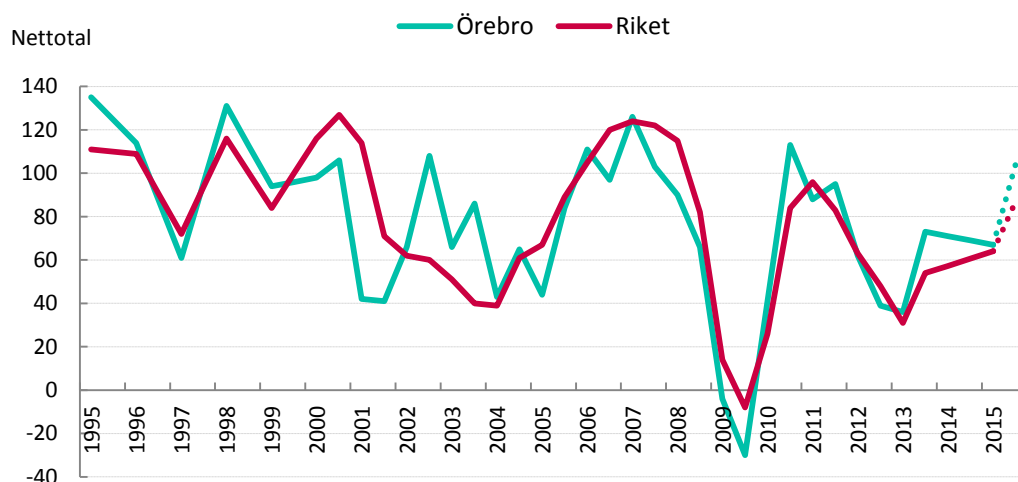
Konjunktur

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det rådande ekonomiska tillståndet i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när industrin har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att det är låg arbetslöshet och investeringarna ökar.

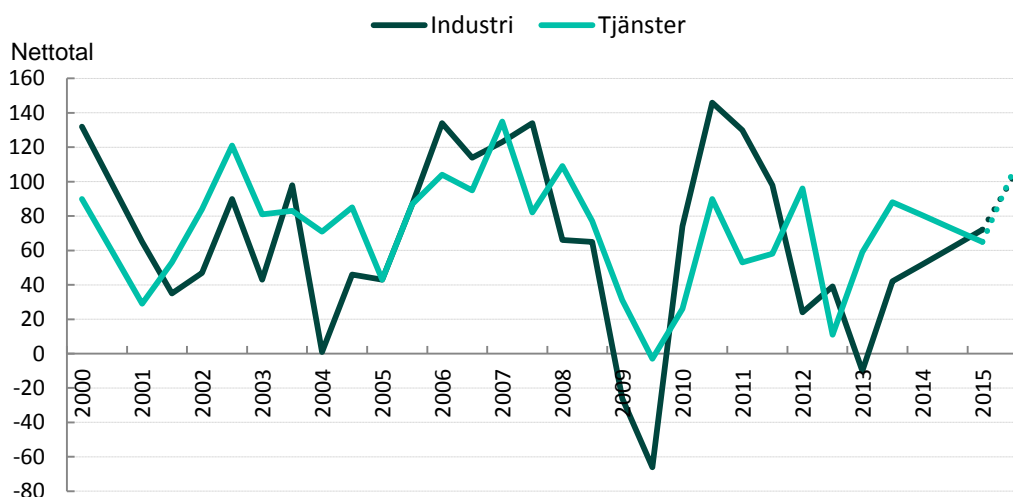
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfrågan på deras varor eller tjänster, har de svårt att behålla personal och göra nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Figur 9 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Örebro län och riket 1995-2015

Under det kommande året räknar tjänstesektorn med en kraftig återhämtning, indikatorn stiger från 65 till 105. Industrin, som i årets mätning ligger på en relativt hög indikator (72) räknar med en förstärkt indikator (104) på ett års sikt.

Figur 10 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Örebro län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

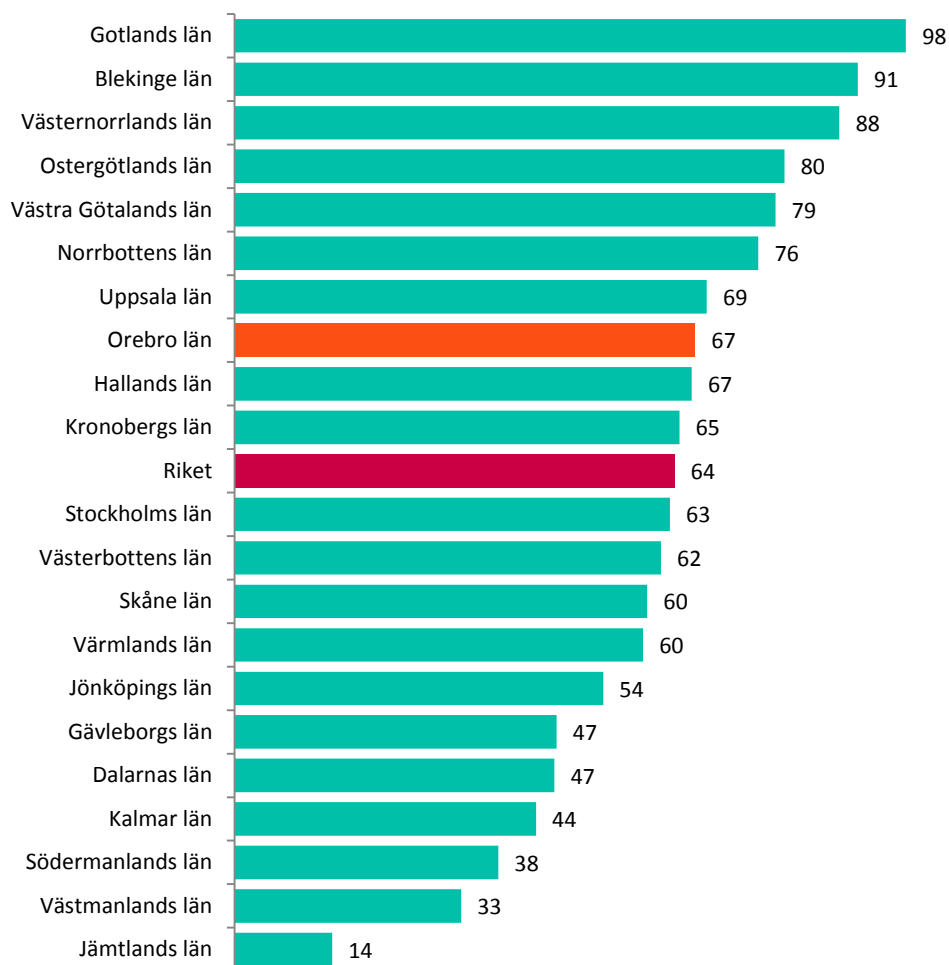
Småföretagsbarometerns resultat bekräftas i stort av Konjunkturinstitutet, som kontinuerligt analyserar hushållens och företagens syn på det ekonomiska läget.

Enligt Konjunkturinstitutet har konfidensindikatorerna för bygg- och anläggningsverksamhet, detaljhandel och privata tjänstenärings stigit. Samtidigt har tillverkningsindustrins konfidensindikator fallit. Även hushållens konfidensindikator minskade mellan mars och april enligt Konjunkturinstitutets mätningar. För bygg- och anläggningsverksamhet och detaljhandel visar konfidensindikatorerna på ett starkare läge än

normalt, medan tillverkningsindustrins konfidensindikatorer hamnar på nivåer under det historiska genomsnittet. Läget i de privata tjänstenäringarna är något starkare än normalt.

För den sammavägda konjunkturindikatorn placerar sig Örebro län strax över riksgenomsnittet. En trolig förklaring är det lokala näringslivets industristruktur. Placeringen tyder på att det lokala företagsklimatet även fortsättningsvis behöver utvecklas och värnas på regional nivå.

Figur 11 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2015

Lönsamhetsutvecklingen

Lönsamheten dikterar till stor del företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar. Från 2013 har lönsamheten i industriföretagen i Örebro län återhämtat sig tämligen kraftig efter åren med akut finanskris. Nettotalet för lönsamhet i industrisektorn är 22 i årets mätning. Tjänsteföretagens lönsamhet har också utvecklats positivt under motsvarande period. Nettotalet för lönsamhet i tjänsteföretagen i länet hamnar på 31, riksgenomsnittet ligger på 18. Totalt sett i länet är det 43 procent av företagen som uppger en ökad lönsamhet.

Lönsamhet

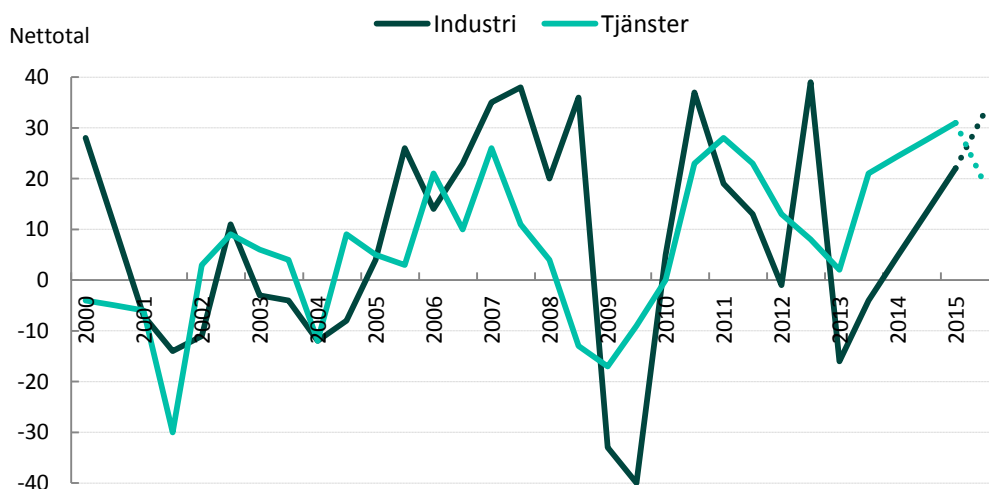
Om man är intresserad av att se om ett företag har gått bra eller dåligt räcker det inte bara med att titta på hur stor vinsten är räknat i kronor och ören. Vinsten, eller resultatet, måste ställas i relation bland annat till företagets storlek, när denna typ av mer relativt mått på vinst avses talar man om företagets lönsamhet.

I industrisektorn har nettotalet ökat från -16 till 22 under perioden, dvs. det är betydligt fler som uppger positiv lönsamhetsutveckling än negativ. Riksgenomsnittet för industriföretagen är 18. Läget har alltså förbättrats avsevärt i förhållande till 2013.

Tjänsteföretagens lönsamhet har stigit från ett nettotal på 21 till 31, vilket är över rikssnittet på 18. Industriföretagen i länet är optimistiska om utvecklingen framöver än genomsnittet, medan tjänsteföretagen är mindre optimistiska.

Utvecklingen framöver avspeglar återhämtningen i konjunkturen. Den positiva utvecklingen måste dock bibehållas av tjänsteföretagen. De tämligen dramatiska rörelserna i nettotal för lönsamhet avspeglar hur industriföretagen i länet påverkas av den allmänna och internationella konjunkturen och exportefterfrågan.

Figur 12 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Örebro län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Företagens prisförväntningar

Att konjunkturen nu stärkts leder till att en större andel av företagen i länet räknar med att kunna höja priserna kommande år. Företagen i Örebro län är något mer optimistiska avseende framtida prisökningar än rikssnittet. Av industriföretagen tror 39 procent av företagen på prisökningar och av tjänsteföretagen 40 procent. Inom industrin i riket som helhet är det 34 procent av företagen som tror på högre priser på riksnivå, motsvarande siffra för tjänstesektorn är 36 procent.

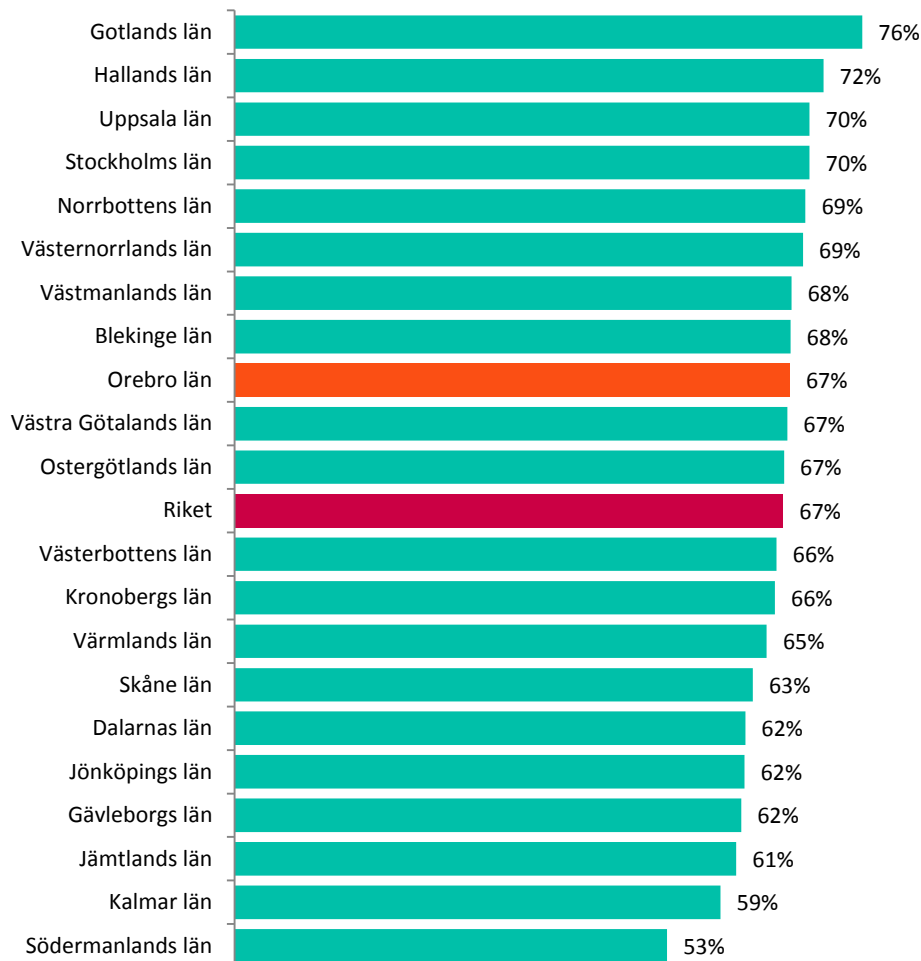
Prisutvecklingen för de svenska företagens varor tyder inte på några större problem med konkurrenskraften jämfört med våra handelspartners. Även om den reala effektiva växelkursen ökade mellan 2010 och 2013. Sedan 2014 har Riksbanken kraftigt ställt om penningpolitikens utformning med bl.a. negativ reporänta. Omfattande köp av statsobligationer har också bidragit till en svagare krona. Förhoppningen är att detta ska ge exporten en skjuts framåt och därmed bidra till en positiv prisutveckling framöver.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

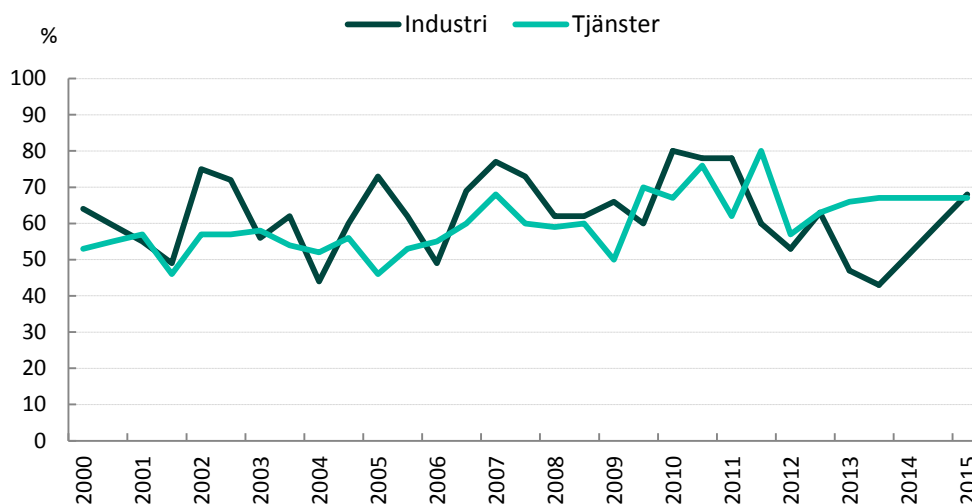
Företagen i Örebro län upplever något bättre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Totalt anser 67 procent av företagen i länet att de har goda utsikter att expandera på sikt.

Figur 13 Företagens expansionsutsikter (netttotal) per län och i riket 2015

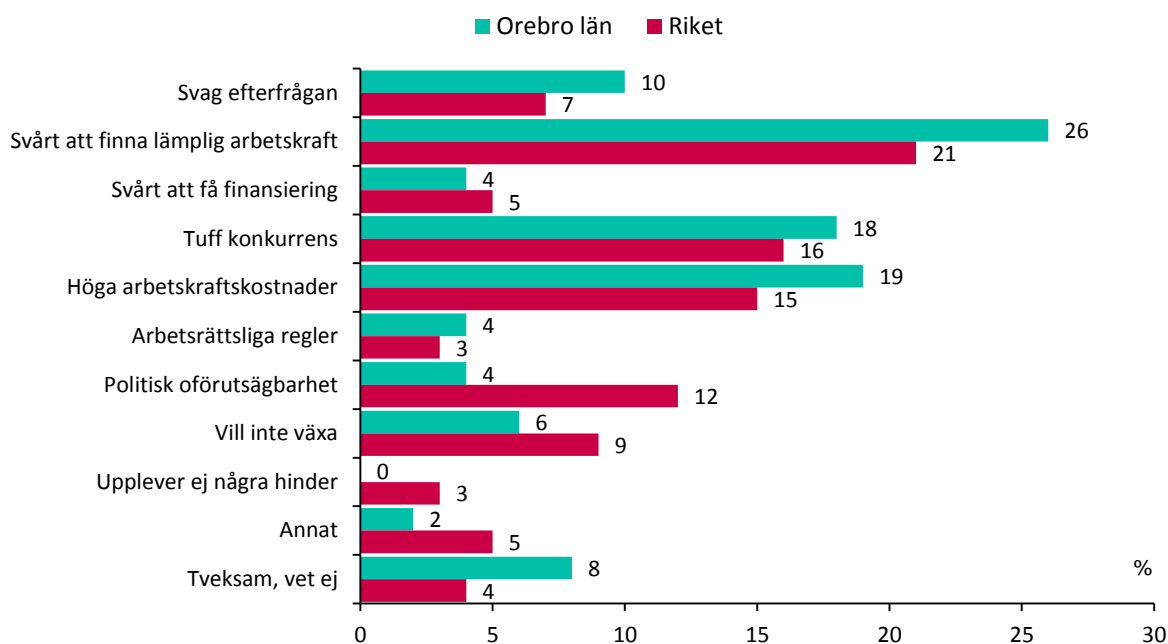
Industriföretagen har en mer positiv syn på framtidsutsikterna än tjänsteföretagen. Bland industriföretagen ser nästan 70 procent goda expansionsutsikter, jämfört med runt 67 procent av tjänsteföretagen.

Figur 14 Expansionsutsikter (netttotal) i Örebro län, industri- och tjänstesektorn 2000-2015

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som Örebro län småföretag upplever. Mer än vart fjärde företag (26 procent) uppger detta som största hinder. Höga arbetskraftskostnader hamnar på andra plats med 19 procent av företagen som upplever detta som ett expansionshinder. Vilket tyder på att problemen med höga kostnader för anställda inte minskat. Färre företag i Örebro län upplever att politisk oförutsägbarhet utgör ett hinder för expansion, i förhållande till riksgenomsnittet. Många företag anger tuff konkurrens som tillväxthinder.

Figur 15 Tillväxthinder enligt företagen i Örebro län och i riket 2015 (procent)

Konjunkturrisker

Den svaga inhemska konjunkturen är den största konjunkturrisken enligt 42 procent av företagen i länet. Den följs av internationella konjunkturfaktorer och ökade lönekostnader. Just höga löneökningar ses som ett större problem för småföretagen i Örebro län än i resten av riket. Detta speglar att företagsstrukturen i Örebro län till relativt stor del består av tjänsteföretag. Även ränte- och valutakostnader ses som en konjunkturrisk av många företag i länet (9 procent).

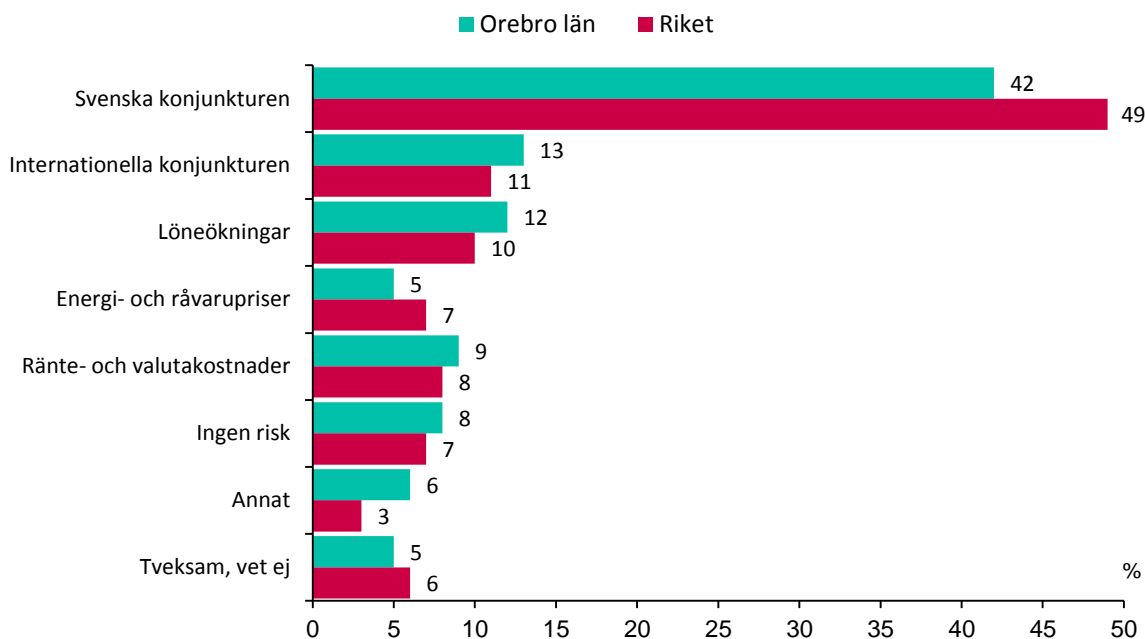
Konjunktur

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det rådande ekonomiska tillståndet i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när industrin har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att det är låg arbetslöshet och investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfrågan på deras varor eller tjänster, har de svårt att behålla personal och göra nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Figur 16 Vilken anser du är den största konjunkturrisken för ert företag?

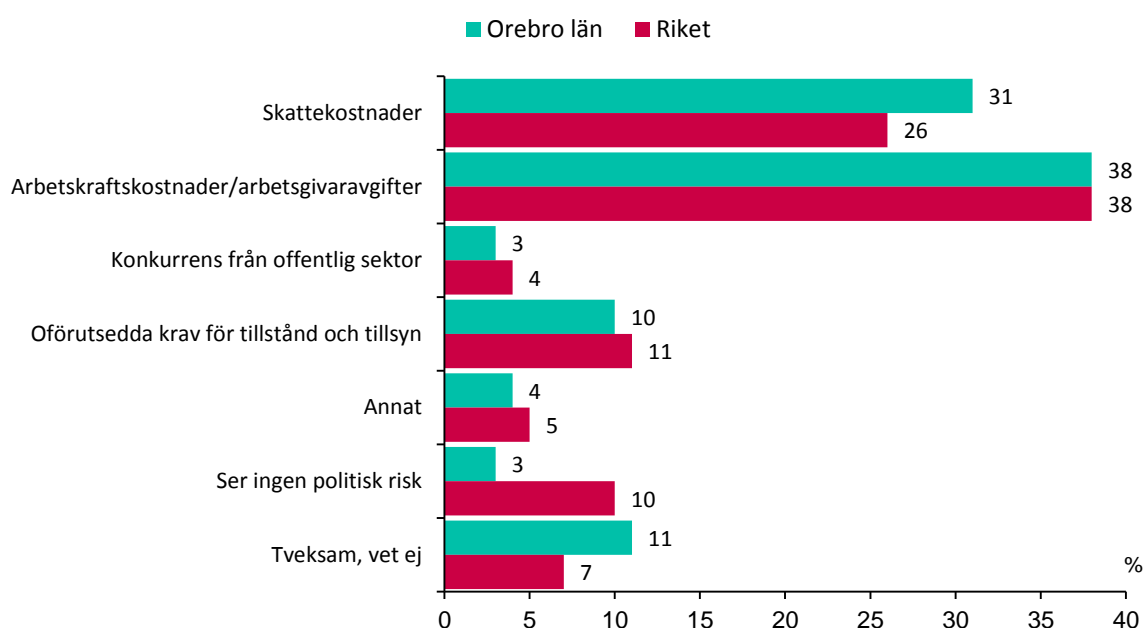
Trots att konjunkturen förbättrats avsevärt och företagen är fortsatt optimistiska, finns en viss osäkerhet om denna optimistiska bild kommer att förverkligas. Exempel på osäkerheter som kan påverka konjunkturåterhämtningen är kraftiga pris- och kostnadsökningar samt brist på lämplig arbetskraft.

För att fördjupa förståelsen kring företagens syn på konjunkturläget och risker som påverkar företaget, ställdes kompletterande frågor om politiska risker och personliga risker.

Politiska risker

Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter upplevs som den största politiska risken av företagen i Örebro län, liksom i riket som helhet. Ökade skattekostnader upplevs dessutom som en betydande politisk risk av företagen i länet.

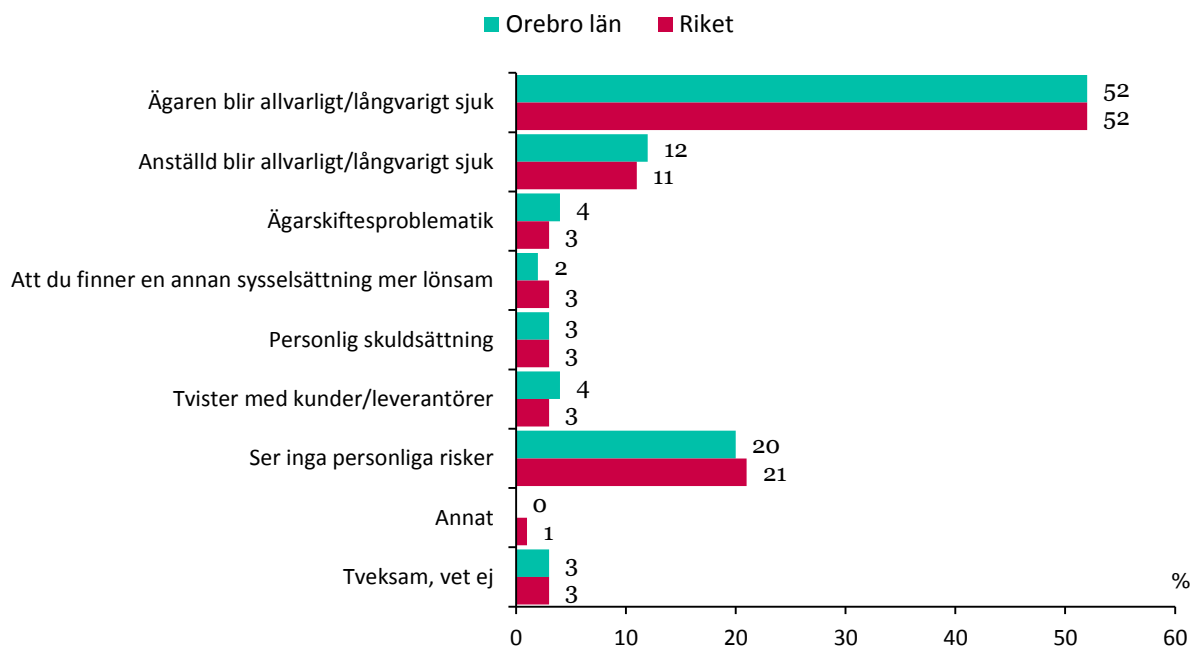
Figur 17 Vilken anser du är den största politiska risken för ert företag?

Personliga risker

Liksom i riket som helhet upplever företagen i Örebro län att den största personliga risken för företaget är ifall en ägare, eller ägaren blir långvarigt sjuk. I övrigt ser företagarna i Örebro län på personliga risker i linje med riket som helhet, vilket än en gång hänger samman med industristrukturen i länet.

Figur 18 Vilken anser du är den största personliga risken för ert företag?

Appendix Finansiering

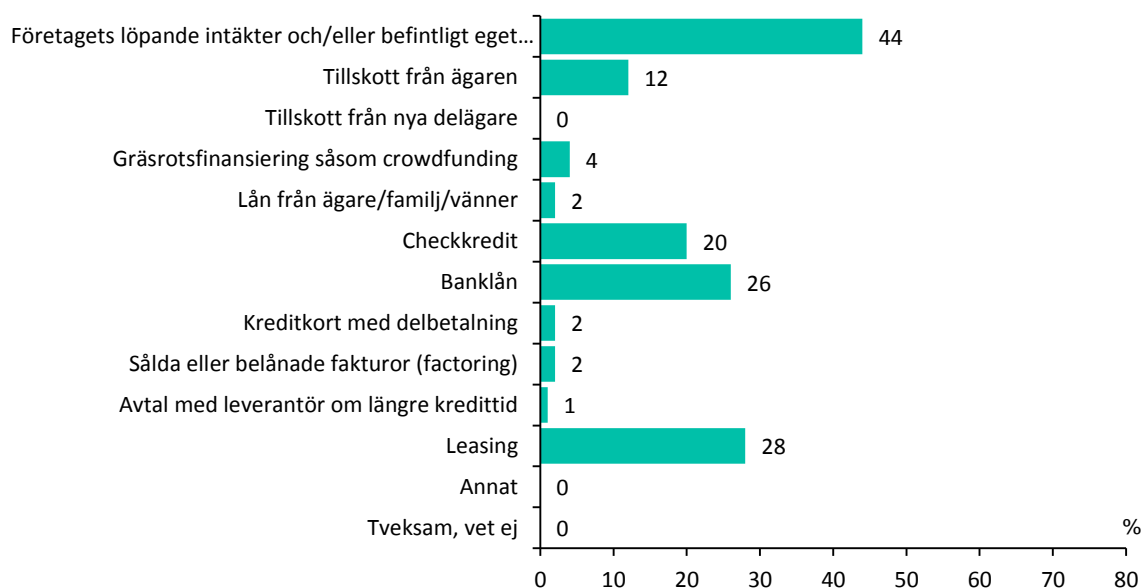
Finanskrisen slog kraftigt mot de små företagens möjligheter att finansiera sig. Även nu flera år efter finanskrisen anser många småföretag att det är svårt att få extern finansiering för att utöka verksamheten och att anställa, detta har visats in en rad undersökningar förutom av Företagarna bl.a. av Världsbanken.³

Finansieringssvårigheterna kan ha flera olika förklaringar. Den viktigaste faktorn är dock svårigheterna att få nya krediter och att utvidga befintliga banklån samt den höga kostnaden för banklån. Kostnaderna för banklån och krediter till företag tycks fortfarande vara höga i förhållande till aktiemarknadens avkastning och det låga ränteläget. Troliga förklaringar är bristfällig information mellan kreditgivare och låntagare, men också regelverk som påverkar finansieringsaktörernas utlåning till företag. Vissa regionala skillnader tycks också finnas vad gäller bankernas roll som kreditgivare till företag i regionen.

Majoriteten av alla företag använder egna medel i form av löpande intäkter och befintligt kapital till att finansiera företagets investeringar. En relativt stor andel av alla företag använder också checkkredit för att finansiera löpande verksamhet och investeringar. Skillnaden i ränta på utnyttjad checkkredit kan förväntas vara betydande mellan företag i olika storleksklasser, baserat på antal anställda etc. Räntekostnaderna kan därför vara betydligt högre för de mindre bolagen och generellt högre än vad som kan förväntas av det allmänna ränteläget i ekonomin.

I många företag finansieras också stora delar av investeringarna med tillskott eller lån från ägaren samt dennes familj. Detta resultat beskriver på ett tydligt sätt hur företagande innebär en betydande privatfinansiell risk för företagaren och dennes familj.

Figur 19 Finansieringssätt (företag som har investerat)

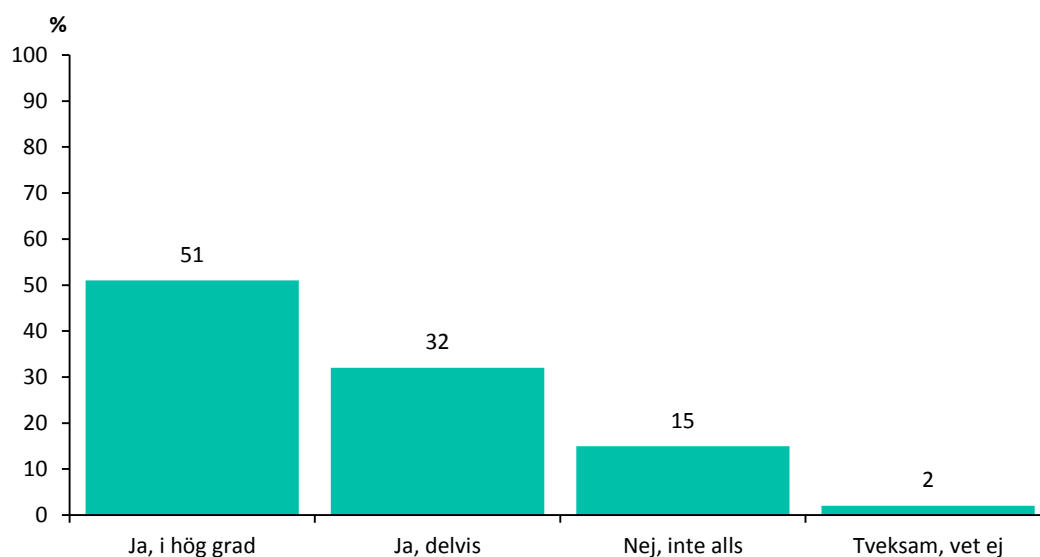
³ Sweden's Business Climate A Microeconomic Assessment, World Bank 2015.

I Företagarnas senaste finansieringsrapport svarade 47 procent av företagen att de upplever det som ganska eller mycket svårt att få extern kredit för att finansiera företagets investeringar och löpande verksamhet. Större företag har emellertid ofta betydligt lättare att finansiera sin verksamhet och investeringar med extern finansiering.⁴

Bankens lokala förankring och bemötande

Omkring hälften av alla företag i landet anser att deras bank har en hög grad av lokal förankring (48 procent). 28 procent av landets företag upplever att banken delvis har en lokal förankring. I länet är motsvarande siffror högre. Endast 15 procent av företagen i länet upplever att deras bank inte har någon lokal förankring i regionen.

Figur 20 Upplever du att företagets bank har en lokal förankring?

⁴ Se bl.a. Småföretagen vill växa – men saknar finansiering, Företagarnas finansieringsrapport 2015.

När det gäller bankernas rådgivande roll till företagen upplever 57 procent av företagen på riksnivå att de får ett delvis eller i hög grad personligt och engagerat bemötande i kreditprövningsfrågor. Bland företagen i Örebro län är motsvarande andel 55 procent, dvs. något färre upplever ett engagerat bemötande i länet än i riket som helhet.

Figur 21 Upplever du att ni får ett personligt och engagerat bemötande i kreditprövningsfrågor?

